Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-1046 (mr. R.J. Paris, voorzitter, mr. A.P. Luitingh, mr. dr. M.D.H. Nelemans, leden en mr. M.A. Kleijer, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 31 januari 2020
Ingediend door	: Consument
Tegen	: ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen Bank
Datum uitspraak	: 16 december 2020
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

Bank. Consumptief krediet verstrekt in 2003. Toetsingskader. Bewijs. Consument is er niet in geslaagd aan te tonen dat van overkreditering sprake is. De Bank heeft die stelling door middel van (overeenkomstig de Gedragscode opgestelde) berekeningen voorzien van de destijds ingediende loonstroken en het arbeidscontract, gemotiveerd betwist.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, bemiddeling en (bindend) advies (verder: Reglement) op basis van de volgende stukken met de daarbij behorende bijlagen:

- het door Consument ingediende klachtformulier;
- het verweerschrift van de Bank;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van de Bank.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies en voorts dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 Consument had in 2003 bij de Bank een flexibel krediet afgesloten waarvan de kredietlimiet op 23 december 2003 is verhoogd van € 17.000,- naar € 18.500,-. Consument hield ook een betaalrekening bij de Bank aan met een zogenoemde 'roodstand' faciliteit van € 300,-.

2.2 Medio september 2019 is door de Bank schriftelijk contact met Consument gezocht met als doel te onderzoeken of en zo ja op welke wijze het krediet zou kunnen worden afgelost. Hiernaast heeft de Bank Consument over de (tijdelijke) blokkering van het krediet geïnformeerd. Voorts heeft de Bank Consument gevraagd het meegestuurde formulier om de betaalbaarheid van het krediet te toetsen, in te vullen en te voorzien van actuele gegevens over haar financiële situatie. Consument heeft aan dit verzoek voldaan.

2.3 Consument heeft niet gereageerd op de vervolgens door de Bank verstuurde schriftelijke verzoeken om contact op te nemen.

2.4 Consument heeft medio november 2019 een klacht wegens overkreditering bij de Bank ingediend. De Bank heeft de klacht afgewezen.

2.5 Consument heeft een met assistentie van een gemachtigde in 2019 aan het Nibud verstuurde mail overgelegd waarin (onder vermelding van het destijds verdiende loon en enkele lasten) is geschreven dat het op basis van de huidige normen niet meer mogelijk is het destijds verstrekte leenbedrag te lenen en waarin is gevraagd:

"Is er op de een of andere manier na te gaan wat er toen geleend had kunnen worden op basis van dit inkomen en de kosten huur/levensonderhoud; m.a.w. waren de referentiecijfers indertijd zo veel anders dan nu? (…)".

2.6 Het Nibud heeft ter beantwoording van deze vraag voor zover relevant het volgende geschreven:

"(…)
Juridisch waren de normen voor kredietverstrekking in 2003 niet zo scherp vastgelegd als nu. Om toch iets te kunnen zeggen over mogelijke overkreditering in het verleden wordt de rekenmethode van nu soms gehanteerd. Maar dan is het wel goed om ook de situatie van toen zo goed mogelijk neer te zetten.

Ik heb gekeken hoe onze minimumvoorbeeldbegrotingen uit 2003 er uit zagen en hoe de berekening volgens de huidige methode dan zou gaan.

Deze gaf voor alleenstaanden een totaal minimaal inkomen van 798 euro(…)".

2.7 Het in begin 2020 tussen Consument en de Bank gelegde contact heeft niet tot een betalingsregeling of een andersoortige oplossing geleid; Consument heeft geweigerd een actueel overzicht van haar inkomsten en uitgaven aan te reiken.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

3.1 Consument vordert dat:
i: de Bank haar zal compenseren voor de vanwege overkreditering in het verleden teveel betaalde rente te vermeerderen met de wettelijke rente sinds 19 december 2003;
ii: de Bank haar in de toekomst over het teveel geleende bedrag geen rente meer in rekening zal brengen.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Consument is van mening dat de Bank in haar zorgplicht ter zake de kredietverstrekking jegens haar toerekenbaar is tekortgeschoten en uit dien hoofde schadeplichtig is. Bij de vaststelling van het krediet is onvoldoende aandacht besteed aan de mogelijkheden tot aflossing van het krediet. Voorts is volgens Consument bij de kredietvaststelling de bijstandsnorm in 2003 ten onrechte op € 542,- gesteld. Consument stelt dat dat niet correct is en dat '*De bijstandsnorm voor een alleenstaande met eigen (huur)woning op € 760,26 bedroeg*'. Een bedrag dat meer overeenkomt met de door het Nibud genoemde bedragen, aldus Consument. Consument stelt zich op het standpunt dat het gevolg hiervan zou zijn geweest dat maximaal € 10.300,- geleend had kunnen worden. Consument is van mening dat zij deze stelling kan staven met de reactie van het door haar in dit kader benaderde Nibud, zie hetgeen daarover onder 2.5 en 2.6 is vermeld.

Verweer Bank

3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

Toetsingskader

4.1 Met overkreditering wordt de situatie bedoeld waarin een krediet aan een consument wordt verstrekt en de consument de bij dit krediet behorende lasten gezien diens financiële situatie niet kan dragen. Ten tijde van het afsluiten van het krediet in 2003 bestond de verplichting van de Bank om te waken tegen overkreditering. Een verplichting die op de Bank rust omdat deze ter zake kundiger is en in de regel beter dan een kredietvragende consument in staat is de gevolgen van de kredietverstrekking te overzien, weer te geven en om te beoordelen of een consument in staat zal zijn de lasten van de kredietverstrekking te (blijven) dragen, zie Hoge Raad 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1107, rechtsoverweging 4.2.6.

4.2 Een verplichting die terug te voeren is op de aanvullende werking van redelijkheid en billijkheid en op het destijds geldende artikel 28 Wet op het consumentenkrediet (verder: Wck), thans neergelegd in artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht (Wft). Het toen geldende artikel 28 Wck legde, kort gezegd, op de Bank de verplichting om inlichtingen in te winnen over de kredietwaardigheid van Consument waarbij met name onderzocht diende te worden of de maandelijkse verplichtingen van het krediet konden worden voldaan, zie Hoge Raad 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1107, rechtsoverweging 4.2.3.

4.3 De zorgplicht van de Bank werd verder ingevuld door de destijds in de VFN (Vereniging van Financieringsondernemingen) gedragscode 2001(Gedragscode) opgenomen zelfregulerende normen voor verantwoorde kredietverstrekking alsmede de door de VFN vastgestelde bijstandsnormen. De in de Gedragscode neergelegde normen gelden als minimumnormen ter beantwoording van de vraag of sprake is van overkreditering.

4.4 Of de Bank destijds haar zorgplicht heeft nageleefd dient dus beoordeeld te worden op basis van de wet- en regelgeving en inzichten die golden ten tijde van het afsluiten van het krediet, in dit geval 2003.

Vaststellen aflossingscapaciteit

4.5 De Bank heeft toegelicht dat zij bij het verstrekken van het krediet de aflossingscapaciteit beoordeeld heeft op basis van de door de VFN opgestelde normen. De Bank heeft de toen geldende Gedragscode van de VFN gedateerd op 26 april 2001 overgelegd als ook de VFN leennormen over de periode 2003 tot en met 2009. In de VFN leennormen is de destijds gehanteerde bijstandsnorm incl. normhuur voor alleenstaanden van € 542,- vermeld. Verder heeft de Bank aangevoerd voorafgaande aan de verstrekking, over de kredietwaardigheid van Consument, inlichtingen te hebben ingewonnen. De Bank heeft informatie over haar woonlasten ingewonnen en haar arbeidsovereenkomst en loonstroken opgevraagd. De Bank heeft die documenten overgelegd. Hiernaast heeft de Bank berekeningen gemaakt overeenkomstig de destijds geldende Gedragscode en ingebracht. Uit die berekeningen volgt dat het in 2003 verstrekte krediet binnen de vastgestelde leencapaciteit paste. De Bank heeft verder opgemerkt dat in haar administratie over problemen tot nakoming van de kredietovereenkomst door Consument niets is terug te vinden. De Bank heeft wel in haar administratie verzoeken van Consument tot verdere verhoging van het krediet (in juli 2018 en januari en augustus 2019) aangetroffen. Consument heeft naar aanleiding van het verweer van de Bank haar eerder ingenomen standpunt herhaald. De Commissie overweegt als volgt.

4.6 Op de eerste plaats staat vast dat de Bank over de kredietwaardigheid van Consument inlichtingen heeft ingewonnen en die informatie bij de vaststelling van de hoogte van het krediet heeft betrokken. Hiermee is door de Bank voldaan aan de in artikel 28 Wck neergelegde verplichting.

4.7 Verder is de Commissie van oordeel dat Consument er niet in is geslaagd aan te tonen dat de Bank destijds op basis van verkeerde uitgangspunten haar betalingscapaciteit heeft vastgesteld. Het Nibud heeft immers in zijn onder 2.6 geciteerde reactie niet gereageerd op de door de Bank gehanteerde berekeningen. De Commissie heeft vastgesteld dat de Bank in deze berekeningen rekening heeft gehouden met de aflossingen en ook met 'roodstand' faciliteit van de betaalrekening. De Commissie is van oordeel dat de Bank hiermee overeenkomstig de Gedragscode en daarmee met de destijds geldende normen heeft gehandeld. Verder wordt van belang geacht dat het Nibud slechts in algemene zin over de niet met de huidige normen te vergelijken verstrekkingsnormen uit 2003 heeft geschreven. Bovendien gaat het Nibud daarbij uit van een totaal minimaal inkomen van € 798,- als de bijstandsnorm per 1 juli 2003 voor een alleenstaande met kinderen, terwijl Consument een alleenstaande zonder kinderen was. Ook de door Consument onder 3.2 vermelde norm gaat van dat bedrag uit, zij het zonder het daarin begrepen vakantiegeld. Voorts deelt de Commissie de opvatting van de Bank dat de door Nibud gemaakte berekening volgens de huidige berekeningsmethode en normen is opgesteld en daarmee ongeschikt is om aan te tonen dat de Bank in 2003 in haar zorgplicht ter zake de kredietverstrekking jegens Consument toerekenbaar is tekortgeschoten. Ook op deze grond kan de vordering niet worden toegewezen.

4.8 Dat de Bank in 2003 bij de berekening van onjuiste uitgangspunten is uitgegaan is de Commissie overigens niet gebleken.

4.9 De conclusie dient derhalve te luiden dat het krediet conform de destijds geldende wet- en regelgeving en inzichten is verstrekt.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.